

Počerady: špatný a nebezpečný obchod

ČEZ jedná o prodeji největší ze zastaralých uhelných elektráren (instalovaný výkon pěti bloků celkem 1000 MW - odpovídá polovině Temelína) kontroverznímu podnikateli Pavlu Tykačovi. Ten by ji chtěl provozovat další desítky let. Informace, které zjistili experti Hnutí DUHA a Greenpeace však ukazují, že obchod by byl ekonomiky i strategicky nevýhodný - pro občany, stát i firmu ČEZ samotnou. Elektrárnu Počerady je nutné nejen neprodat Pavlu Tykačovi, ale naopak ji blízké budoucnosti uzavřít.

ČEZ by ztratil kontrolu nad uhlím za desítky miliard. Prodej znamená automatickou ztrátu práva na odběr 220 milionů tun uhlí za 88 miliard korun¹, které mu je podle dosavadních smluv Tykačova Vršanská uhelná povinná za garantovanou cenu v následujících letech prodat² a tím i budoucí strategickou kontrolu nad veškerým dostupným hnědým uhlím v ČR. Prodej (za 8 miliard) proto nedoporučila analýza společnosti Erste³.

Ještě horší obchod než minule. V roce 2015 odmítl ČEZ prodat elektrárnu za 8 mld. Kč korun, v roce 2017 dokonce za 10 miliard, protože to nebylo výhodné. Nyní jsou dle původní smlouvy ve hře jen 2 miliardy. Ale prodej by ze strategických důvodů nedával smysl - a to ani pro samotný ČEZ - ani za o hodně vyšší částky.

Ztráta strategického pozemku. Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje ani územní plány obcí nepočítají s žádnou novou plochou pro velký zdroj elektřiny. ČEZ by prodejem přišel o možnost vybudovat například další plynovou elektrárnu.

Ohrožení dodávek uhlí pro teplárny. Státní energetická koncepce počítá s odstavením této a dalších elektráren⁴ a preferencí dodávek uhlí pro teplárny⁵. Plány Pavla Tykače jsou úplně opačné, ohrožují tedy bezproblémový provoz tepláren a mohou způsobit nárůst ceny tepla.

Přebytek elektřiny. Česká republika patří do desítky největších světových vývozců elektřiny, v roce 2017 i 2018 došlo dokonce ke zvýšení čistého exportu. Počerady vyrábí 5,3 TWh⁶, což je 40 % ročního vývozu elektřiny (celkový čistý vývoz je 13,9 TWh). I kdyby se zavřelo pět zastaralých hnědouhelných elektráren, tak stále ještě budeme vývozcí elektřiny⁷.

¹ Pro srovnání: prolomením limitů na velkolomu Bílina, které vláda schválila v roce 2015, otevírá ČEZu cestu k těžbě cca 100 milionů tun uhlí (tedy přibližně poloviny toho, o kolik přijde prodejem Počerad). ČEZ byl přitom podle platné smlouvy s nakoupeným uhlím oprávněn volně disponovat (tedy pálit jej i v jiných zdrojích, než v Počeradech, případně jej dále prodávat).

² Průměrná cena uhlí z velkolomu Vršany v letech 2009 - 2017 podle výročních zpráv Vršanské uhelné, a.s., dosahovala 400 Kč/tunu.

³ Doslova Erste napsala: "Naopak ponechání si elektrárny EPC a tím pádem i zachování DKS (smlouvy na prodej uhlí) v platnosti do roku 2060 by znamenalo, že společnost ČEZ bude po roce 2025 kontrolovat, s výjimkou uhlí za limity na dole ČSA, všechno uhlí v České republice. Tato skutečnost může pro společnost ČEZ v budoucnu představovat významnou ekonomickou a strategickou výhodu." Celý text analýzy máme k dispozici a v případě zájmu vám jej na vyžádání zašleme.

⁴ SEK ČR implicitně počítá s provozem 1800 MW instalovaného výkonu v modernizovaných kondenzačních zdrojích na uhlí. Přitom již modernizované elektrárny ČEZ (Tušimice a Pruněřov) tento strop téměř naplňují (celkem 1550 MW). Pokračující Počerady s výkonem 1000 MW by úplně vybočily ze SEK a ohrožovaly celou koncepci energetiky.

⁵ SEK stanovuje cíl omezit nízkouúčinné využití uhlí v elektrárnách a zajistit jeho přednostní spalování v účinnějších teplárnách hned na několika místech, konkrétně na str. 46, 49, 60, 67 a 68.

⁶ Průměr za roky 2013 - 2017 podle výročních zpráv Elektrárny Počerady, a.s.

⁷ Jedná se o nemodernizované hnědouhelné elektrárny Počerady (uhelné bloky, nikoliv nové paroplynové), Chvaletice, Mělník II a III a Tisová, které vyrábí 12 TWh elektřiny z uhlí. Roční vývoz elektřiny elektrické energie činí 14 TWh.

OKD II. Pavel Tykač k firmám přistupuje jako investiční dravec. Vršanská uhelná (tedy firma s největšími zásobami hnědého uhlí v zemi) měla za roky 2009-17 ztrátu 858 milionů korun. Přitom zároveň vyplacená dividenda Tykačově mateřské firmě sídlící v kyperském daňovém ráji byla 14,75 miliardy korun⁸. Od roku 2014 také klesá každoročně průměrná měsíční mzda zaměstnanců Vršanské uhelné (v roce 2017 již byla o 1700 Kč nižší oproti roku 2014).

Problém s menšinovými akcionáři. Opakovaně se ukázalo, že jakékoliv ekonomicky pochybné kroky ČEZu jsou ostře napadány menšinovými akcionáři. V tomto případě se nejhlásitější z nich – Michal Šnabr – ostře vymezil proti prodeji a opakovaně (a zatím neúspěšně) se snažil tuto otázku prosadit na program valné hromady ČEZ. Je tedy jasné, že ČEZ bude mít (v případě uskutečnění obchodu) problém.

Budeme dál platit zdravím. Elektrárna Počerady každoročně vypustí 265 tun prachu, 5 544 tun oxidu siřičitého, 7 336 tun oxidů dusíku a 278 tun prachu⁹. Elektrárna také vypouští do ovzduší 223 kg rtuti ročně¹⁰ a je největším zdrojem znečištění ovzduší touto toxickou látkou v ČR. Externí náklady spojené s poškozováním zdraví činí 4 miliardy korun ročně¹¹. Zisk firmy však byl v roce 2017 daleko nižší - 311 milionů korun¹². Prodejem se stát samozřejmě externích nákladů nezbaví, klesne však příjem z dividendy.

Cesta mimo Pařížskou dohodu. Elektrárna Počerady vypouští ročně 5,5 milionu tun CO₂¹³ (tedy téměř tolik co vypustí všechna tuzemská nákladní auta dohromady)¹⁴. Pokračování takového zbytečného zdroje, znamená jednoznačný konflikt s maximální snahou, kterou je nutné vyvinout pro dosažení stabilizace oteplování na relativně bezpečné hranici 1,5 či maximálně dvou stupňů Celsia.

Ohrožení obcí a Ústeckého kraje. Elektrárnu Počerady by vlastnil Pavel Tykač, který ovládá také elektrárnu Chvaletice. Zároveň těží na velkolomech Vršany a ČSA, které tyto elektrárny zásobují uhlím. To by z jeho skupiny firem dělalo druhého nejsilnějšího hráče v oblasti uhelné elektřiny a poskytlo by mu to další politický i finanční kapitál potřebný na poslední pokus o prolomení těžebních limitů na ČSA a zbourání města Horního Jiřetína a osady Černice (většina uhlí z ČSA jde do elektrárny Chvaletice). Prodej by také ohrozil dobře nastavený trend ozdravení a restrukturalizace Ústeckého kraje.

Z těchto důvodů je nutné prodej elektrárny Počerady zastavit a elektrárnu naopak v blízké budoucnosti uzavřít.

Více informací:

Jiří Koželouh - Hnutí DUHA - 723 559 495 - jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Jan Rovenský - Greenpeace - 734 640 844 - jan.rovensky@greenpeace.org

⁸ Výroční zpráva Vršanské uhelné, a.s. z let 2009-2017

⁹ Průměrné emise za roky 2013 - 2017 podle výročních zpráv Elektrárny Počerady, a.s. - viz zde: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?p%3A%3Asubmit=x%26%26Frejstrik-%24firma=&ico=24288110&jenPlatne=VSECHNY](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?p%3A%3Asubmit=x%26%26Frejstrik-%24firma=&ico=24288110&jenPlatne=VSECHNY)

¹⁰ Průměrné emise za roky 2013 až 2017 podle Integrovaného registru znečištění. Viz <https://portal.cenia.cz/irz/formularUnikyPrenosy.jsp> (vyhledat pouze rtuť - Hg)

¹¹ Měrné externí náklady výroby elektrické energie v uhelných parních elektrárnách v České republice, *Tabulka 9: Měrné externí náklady pro stávající zdroje na 1 kWh vyrobené elektřiny (v Kč, ceny roku 2011)*. Pro Počerady 0.76 Kč/kWh při roční výrobě 5,3 TWh.

¹² Výroční zpráva Elektrárny Počerady 2017, str. 10: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=53644518&subjektId=669957&spis=88814>

¹³ EU Emissions Trading System (EU ETS): https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/registry_en#tab-0-1

¹⁴ Centrum dopravního výzkumu. Struktura emisí CO₂ v dopravě v ČR v roce 2017. <http://vitejtenazemi.cz/cenia/sites/files/grafy/1367.xls>